

ŠTO ĆE BITI S NAŠOM DJECOM KADA NAS VIŠE NE BUDE?

RODITELJI OSOBA S AUTIZMOM: "U Centru za rehabilitaciju Pula vlada opći kaos, djelatnici su neprestano na bolovanju. Ako su toliko bolesni, kako mogu brinuti o našoj bolesnoj djeci?"

Predsjednica Udruge za autizam Istra Dubravka Kovačević: "Gradonačelnik Zoričić nam je obećao reviziju gradskih prostora do kraja godine te nastavak razgovora. U međuvremenu, jako su me razočarale dvije njegove teze. Nekoliko puta je ponovio da autistima treba stan u prizemlju što ukazuje na to da ne shvaća problematiku, a za medije je izjavio i kako je njegov san da sve osobe s poteškoćama budu smještene u jednom velikom zajedničkom prostoru, što pak ukazuje na to da ne razumije ideju deinstitucionalizacije"

14.10.2022

5 min

Martina Pereša ©FOTO: Manuel Angelini

Okrugli stol u prostorijama Udruge za autizam Istra u pulskom Društvenom centru Rojc

Na inicijativu v.d. ravnateljice pulskog Centra za rehabilitaciju, **Melanie Andrić Vurušić**, u prostorijama Udruge za autizam Istra, u Društvenom centru Rojc, danas je održan prvi ikad sastanak koordinacije na temu deinstitucionalizacije i rješavanja stambenih zajednica za odrasle osobe s autizmom u Istri.

Usljedio je nakon **našeg pisanja** o toj problematici, a s obzirom na to da pregovori, oko dobivanja na korištenje gradskog stana, koje je Udruga vodila s Gradom Pula nisu urodili plodom, a niti je organizirano stanovanje za osobe s autizmom zaživjelo putem za to predviđenog **Europskog projekta vrijednog gotovo 11 i pol milijuna kuna**.

Tema od nacionalnog interesa

Predsjednica Udruge za autizam Istra, **Dubravka Kovačević**, na sastanak je pozvala i Centar za socijalnu skrb Pula, brojne roditelje odnosno njegovatelje, članove Udruge, liječnicu te **Savez udruga za autizam Hrvatske**.

Kako Istra još uvijek nema nijednu stambenu zajednicu, okruglom stolu su se odazvali svi, procijenivši da se radi o temi od nacionalnog interesa.



- Vrijeme leti, a mi moramo razmišljati o budućnosti naše djece. Stvari se pomiču puževim korakom, a nas svakodnevno muči što će biti s našom djecom jednom kad nas više ne bude. Redovitim održavanjem ovakvih sastanaka željeli bismo, uz pomoć institucija, napokon ići korak dalje, kazali su roditelji. Naime, **Centar za rehabilitaciju Pula** nudi usluge poludnevnog boravka i stacionara. No, roditeljima to nije dovoljno. Postoji potreba za cjelodnevnom boravkom te za organiziranim stanovanjem.

"Više nemam namjeru susprezati se ni pred kime!"



- U tom smislu sastančili smo godinama u raznim ministarstvima. Predlagali smo prostor pulske Vile Maria koji je otpao, a novo rješenje nam nije ponuđeno. Razgovarala sam s **bivšim pulskim gradonačelnikom Miletićem te s aktualnim Zoričićem**. Potonji nam je obećao reviziju gradskih prostora do kraja godine te nastavak razgovora. U međuvremenu, jako su me razočarale dvije njegove teze. Nekoliko puta je, naime, ponovio da autistima treba stan u prizemlju što ukazuje na to da ne shvaća problematiku, a za medije je izjavio i kako je njegov san da sve osobe s poteškoćama budu smještene u jednom velikom zajedničkom prostoru, što pak ukazuje na to da ne razumije ideju deinstitucionalizacije i zato sam danas ovdje okupila svih u čijoj je nadležnosti budućnost naše djece, kazala je Kovačević dodavši kako se više nema namjeru susprezati ni pred kim, pa čak ni predsjednikom Republike.

Europski projekt vrijedan 11 milijuna i 414 tisuća kuna nije zaživio

Roditelji su velika očekivanja imali od projekta **Europskog socijalnog fonda „Život uz podršku“** pokrenutog za vrijeme mandata bivše ravnateljice Centra za rehabilitaciju Pula, **Katice Cvek**. Namijenjen je deinstitucionalizaciji i transformaciji domova socijalne skrbi za osobe s invaliditetom te vrijedi nešto više od **11 milijuna i 414 tisuća kuna**, i to za period od 21. listopada 2020. do 21. srpnja 2023. godine. Njime su osobe s autizmom u Istri trebale dobiti cjelodnevni boravak i stambenu zajednicu. Ništa od toga još uvijek nije realizirano, a sustav – drže roditelji – nije usuglašen.



- Početkom godine preuzela sam dužnost ravnateljice i uvidjela da troje djelatnika predviđeni projektom neće biti dovoljni. Osim toga, prvobitni prostor trebao se nalaziti na pulskoj Rivi, a potom je zaključeno kako će to ipak biti u Vodnjanu, na adresi Fažanska 7, pa se pojavio i problem prijevoza; vozila i šoferi. No, od života uz podršku za deset osoba svejedno se nije odustalo, a cjelodnevni boravak sigurno ide u realizaciju, pravdala se v.d. **ravnateljice Centra za rehabilitaciju Pula, Melanie Andrić Vurušić**.

Svjesna je, kaže, kako nisu svi djelatnici senzibilizirani za probleme osoba s autizmom i njihovih obitelji te stoga, tvrdi, stručni tim Centra radi na tome. Uskoro raspisuju i natječaj za rehabilitatora te višeg asistenta koji bi bio i u ulozi vozača, a što bi značilo korak naprijed u realizaciji projekta.

Brojne zamjerke na račun Centra za rehabilitaciju Pula

- Kad smo organizirali edukaciju za razne djelatnike u raznim institucijama, nitko iz Centra za rehabilitaciju Pula nije došao na edukacije na temu autizma, podsjetila je ipak prisutne Kovačević.



Iako je sastanak kraju priveden u pomirljivom tonu, roditelji su iznijeli čitav niz zamjerki na rad Centra za rehabilitaciju Pula.

Tamo vlada opći kaos, djelatnici su neprestano na bolovanju. Ako su toliko bolesni, kako mogu brinuti o našoj bolesnoj djeci? Dojma smo da im se ne da raditi, da je čitav ljetni program bio osmišljen tako da se riješe djece. Nikakvu povratnu informaciju nemamo što se radi s njima i kako ona provode vrijeme u danu. Stalno dolaze neki novi djelatnici, a mnogi su godinama na neplaćenom dopustu. Osim toga, s djecom se ne odlazi van niti na izlete, a s roditeljima se ne komunicira

RODITELJI

Ravnateljica je pak kazala kako se može raditi o pojedinačnim problemima, no ne i o sustavnom zanemarivanju. A na molbe roditelja da Centar uvede tjedne informacije o djetetu, dnevne opaske o tome koliko je ono spavalo, je li jelo i obavilo nuždu, roditeljske sastanke i pisane tragove o načinu provođenja vremena u ustanovi – kazala je da će svakako poraditi na problemu nedostatka komunikacije.

Sveprisutno "prebacivanje loptice"

Iako se dalo zaključiti kako roditelji toliko zamjerki nemaju i na rad pulskog Centra za socijalnu skrb, i njima su poručili kako često ne surađuju sa Centrom za rehabilitaciju te da samo „prebacuju lopticu jedni na druge“.



- Uvijek se nama možete obratiti. Mi ćemo potražiti pružatelje usluga i čim dobijemo zeleno svjetlo realizirat ćemo ono što tražite. Kad nam ustanova odgovori da ima mjesta, mi šaljemo uputnicu odnosno rješenje, ali ne možemo izmisliti smještaj ako ga nema, kazala je **ravnateljica Centra za socijalnu skrb Pula, Sandra Ventola**. Podršku istarskim roditeljima u Puli je danas dao i **Nikola Tadić, koordinator programa Saveza udruga za autizam Hrvatske**. Ustvrdio je kako država mora naći model za deinstitutionalizaciju osoba s autizmom starijih od 21. godine kao što je to učinjeno u Zagrebu gdje za njih postoje dvije stambene zajednice, a treća se upravo gradi.

"Nužna primjena europskih modela gdje god je to moguće"

- Kvalitetni sustavi rane intervencije diljem Europe pokazuju da je tada i razina potreba nakon 21. godine manja, ali mi još nismo uspostavili ni ranu intervenciju pa se često događa da su centri za socijalnu skrb na udaru jer se od njih traži da nađu nepostojeće usluge. Tragično je i to da je Povjerenstvo za sustav rane intervencije koje je osnovano od strane Ministarstva zdravstva 2019. godine, otad održalo svega dva sastanka. Nažalost, i centri za socijalnu skrb često nemaju kapacitirane djelatnike koji bi uopće mogli shvatiti potrebe autističnih osoba i njihovih obitelji. Zato zagovaramo da se primjene europski modeli gdje god je to moguće, ustvrdio je Tadić.



U realizaciji stambenih zajednica, smatra Tadić, svakako treba sudjelovati i lokalna zajednica. Sami roditelji u budućem cjelodnevnom boravku i stambenoj zajednici najavili su tako mogućnost volontiranja, pa čak i prijevoza ukoliko to projektom bude ostvarivo.

Tadić je predložio i da se projekt nadogradi na način da se osigura smještaj za veći broj korisnika, uvjeren kako zainteresiranih obitelji koje bi se u tu svrhu preselile u Istru ima po cijeloj zemlji.

Deficitarnom kadru valja osigurati smještaj

Kovačević se nadovezala kako bi se rehabilitatori, kojih u Istri nedostaje, također preselili u Pulu kada bi im se osigurao stan. Ravnateljica Centra za socijalnu skrb Pula, Sandra Ventola, na tu je temu pak već pisala gradonačelniku **Filipu Zoričiću** koji joj je obećao da će se taj problem naći na idućoj Sjednici Gradskog vijeća.

Prema svemu sudeći, prvi je sastanak koordinacije otvorio brojne „bolne teme“ i ukazao na tromost sustava ali je barem započeta komunikacija među svima koji su nadležni za to da osobe s autizmom u Istri nakon smrti roditelja ne budu prepuštene sudbini, a što je u Puli već bio slučaj.